

ארוכה הדרך: כך יכולה ישראל לשקם את מעמדה בזירה הבינלאומית

written by פרופ' קובי מיכאל | 09.10.2025

אומה שלמה נושמת לרווחה עם בשורת ההסכם לשחרור החטופים ובעיני רבים גם סיום המלחמה. נדמה שהעולם כולו נושם לרווחה, והנשיא טראמפ בהחלט יכול לכתור לעצמו כתרים על מהלך שרקחו אנשיו במצוותו ובהשראתו, כשהוא שם על הכף את כל יוקרתו האישית והנשיאותית ובמידה רבה, גם את יוקרתה של ארה"ב.

ההגעה להסכם על השלב הראשון של התוכנית והשמחה הנלווית לה מטשטשות משהו את האמת המורכבת והמאתגרת בנוגע לשלבים הבאים של התוכנית והאפשרות להגיע להסכמות מהירות בנוגע אליהם וליישם בהצלחה.

האינטרסים החיוניים של ישראל מחייבים את מימוש התוכנית כולה כדי להבטיח את פירוק חמאס, את פירוז רצועת רצועה, הקמת הממשל החלופי ויציאה אל המרחב ☐ אל תהליך הנורמליזציה ועיצוב הארכיטקטורה האזורית החדשה.

אלא שחשרת עננים כבדה למדי רובצת מעל האתגר המורכב הזה, הן בשל רצון חמאס לחלץ הישגים משמעותיים נוספים, הן בשל ההנחה שקטאר וטורקיה, שמילאו בהצלחה את התחייבותן לנשיא טראמפ והובילו את חמאס לחתימה על ההסכם, תתמוכנה במאמצי חמאס לחלץ עוד הישגים, תוך ניצול מעמדן והשפעתן המתחזקות וקרבתן לאוזנו של טראמפ.

על אלו נוספת איראן הפצועה ושוחרת הנקם, הממשיכה במרץ ובנחישות לשקם את יכולותיה בתחומים הבליסטי, ההגנה האווירית ואפילו חידוש חיל האוויר שלה בעסקה המתקמת עם רוסיה. וברקע, מעמדה של ישראל בזירה הבינלאומית. זה הגיע לתחתית מסוכנת.

הביקורת כלפי ישראל, גם אם מוגזמת, מעוותת, נגועה בצביעות ומגיעה ברובה ממחוזות אחרים לחלוטין, כאלו הקשורים בברית הביזארית הירוקה-אדומה בין השמאל הפרוגרסיבי וארגוני עובדים עם נטייה קומוניסטית ואשר נתונים להשפעה רוסית ולמניפולציות תודעתיות סיניות ואיראניות, לבין האסלאם הרדיקלי, דחקה את ישראל לקרן זוית והפכה אותה למדינה מצורעת עד כדי לא לגיטימית בעיני רבים.

אמנם, בעצם ההסכמה הישראלית להסכם והפניית הלחץ כלפי חמאס, נחלש או נפרס במעט הלחץ הבינלאומי, אלא שהוא לחלוטין לא התפוגג. ספק אם יתפוגג, בעיקר אם לא יצליחו הצדדים להגיע להסכמות לגבי השלבים הבאים של התוכנית וישראל תיאלץ לשוב ולהשתמש בכוח צבאי כדי להביא ליישום של כל שלבי התוכנית.

לפיכך, המאמץ הישראלי חייב להתמקד בנשיא טראמפ ובמערכה תודעתית שתוכן מבעוד מועד ותופעל כבר במהלך המשא ומתן, ככל שיתגלו בו קשיים ותגבר הסבירות לכישלונו, ותואץ לאחר מכן במאמצים הגנתיים והתקפיים.

המאמצים ההגנתיים צריכים להתמקד בריסוק הנראטיב החמאסי והמאמצים ההתקפיים בהבהרת אופן פעולתה של ישראל ובצדקת הדרך. אלא שללא הנשיא טראמפ, ספק אם גם מערכה תודעתית משוכללת תוכל לאתגר. ככל שהנשיא טראמפ יישאר מחויב, נחוש והחלטי בנוגע להמשך המשא ומתן, כך ייקל על ישראל לקדם את מימוש התוכנית על כל שלביה, באופן ישיר את האינטרסים החיוניים שלה.

הנשיא טראמפ שם את כל יהבו והפעיל לחץ מאוד משמעותי על המתווכות ועל הצדדים להסכם ישראל וחמאס, כשמטרתו להביא לשחרור החטופים ולהכרזה על סיום המלחמה עוד טרם הכרזת ועדת פרס נובל לשלום אודות הזוכה השנה בפרס. בראייתו בעצם השגת ההסכם עשוי להיות סוג של מנוף או תמריץ לחברי הוועדה להמליץ עליו כזוכה הפרס, גם אם סביר להניח שהחלטות הוועדה התקבלו זה מכבר.

אך מעבר לזה, חשוב היה לו להציג קבל עם ועולם את ההישג המאוד משמעותי, אולי המשמעותי ביותר של מדיניות החוץ שלו מאז נכנס לכהונתו השנייה כנשיא, כהתרסה כלפי ועדת הפרס במקרה ותבחר באחר/ת על פניו.

בראיית הנשיא טראמפ, שחרור החטופים והיערכות מחדש של כוחות צה"ל ברצועת עזה הם סיום המלחמה. סביר להניח שמנקודה זו יתמקדו מאמציו בקידום חזונו האזורי, בהרחבת הסכמי אברהם ובקידום האינטרסים האמריקנים והאישיים/משפחתיים.

כאן טמון הסיכון שבאובדן עניין שלו בהמשך המשא ומתן בנוגע לשלבים הנוספים של התוכנית. המשא ומתן עלול להתארך כשטורקיה וקטאר משדלות ומשכנעות אותו לאפשר את הזמן הנדרש, כשהן מקוות לחלץ בעבור חמאס כמה שיותר הישגים, שיבטיחו את הישארות הארגון כשחקן משמעותי ברצועת עזה ובזירה הפלשתינית בכללותה.

אם ישראל תצליח להבטיח שהנשיא טראמפ יישאר נחוש ומחויב גם לשאר חלקי ההסכם, היא תוכל להתמודד עם הגרעין הכבד של הלגיטימציה הבינלאומית למקרה ותידרש לחידוש המאמץ הצבאי, ובלבד שבמקביל תפעל להקמת שלטון חלופי בדרום הרצועה, באזורים שנוקו מחמאס.

למעשה, מדובר בעיקרון עליו הסכים הנשיא טראמפ ושעליו הסכימו גם המדינות הערביות שתמכו בהסכם. במהלך משולב של קידום ההסכם ללא חמאס ועל ראשו של חמאס, לצד מאמץ צבאי ממוקד למול מעוזיו האחרונים של חמאס לצורך הכרעתו ברוח מטרות המלחמה, תוכל ישראל לרכך התנגדות וביקורת בינלאומית.

ללגיטימציה בינלאומית ולמעמדה הבינלאומי של ישראל חשיבות רבה, אלא שלאינטרסים

האסטרטגיים החיוניים שלה חשיבות גדולה הרבה יותר. כדי להבטיח את סדר העדיפויות הזה חייבת ישראל את הגיבוי האמריקני, שמהותו הוא מחויבות הנשיא טראמפ למימוש ההסכם כולו ועמידתו לצד ישראל וגיבויה. זו שעתה הגדולה והמאתגרת של המנהיגות הישראלית ונייחל להצלחתה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 09.10.2025.